

(13)

Zlatý věk první Československé republiky (1925-1929) a čas velké hospodářské krize (1929-1935)

Novodobé dějiny II

Novodobé dějiny II

- 1. Úsvit občanské společnosti : proměna státu a práva v habsburské monarchii od panování Marie Terezie do roku 1848
- 2. Formování moderního českého národa: teorie a koncepty
- 3. Formování moderního českého národa: etnokulturní identita 1780-1848
- 4. České země v revoluci 1848
- 5. České země v období neoabsolutismu
- 6. České země v době obnovení ústavnosti 1860-1865
- 7. České země době rakousko-uherského vyrovnání 1866-1873
- 8. České země v letech 1873-1890: od pasivní rezistence k „drobečkové politice“
- 9. České země v letech 1891-1904
- 10. České země v letech 1905-1914
- 11. České země a první světová válka 1914-1918
- 12. Vznik a počátky samostatného Československa (1918-1925)
- 13. Zlatý věk první Československé republiky (1925-1929) a čas velké hospodářské krize (1929-1935)

- Volby do poslanecké sněmovny 1925:
  - agr. 13,7 %
  - KSČ 13,5 %
  - lidovci 9,7 %
  - čs. soc. dem. 8,9 %
  - čs. ns 8,6 %
  - něm. agr. 8 %
- od 9. 12. 1925 vláda všenárodní koalice, A. Švehla
- napětí v koalici (demonstrace proti clům a kongruí) – 18. 3. 1926 úřednická vláda Jana Černého II
- vznik panské koalice:
  - 22. 6. 1926 schválena pevná agrární cla (na obilí, mouku a mlýnské výrobky, sádlo, brambory, luštěniny apod.)
  - 25. 6. 1926 schválena kongrua
  - = vznik celně-kongruového paktu jako jádra budoucí koalice
- 12. 10. 1926 jmenována vláda tzv. panské (občanské) koalice, min. př. A. Švehla
  - agr., lid., živn., něm. agr., něm. kř. soc.
  - 15. 1. 1927 HSLS
  - 28. 4. 1928 nár. dem.

Nárůst českého
fašismus,
slovenského
„separatismu“,
německého
iredentismus a
zostření boje
komunistů

- 26. 3. 1926 fašistické skupiny sdruženy v Národní obci fašistické
- 28. 10. 1926 Radola Gajda, náčelník hlavní štábu ČS armády, obviněn z přípravy fašistického puče a suspendován
- 23. 8. 1927 sázavská aféra: členové omladiny NOF se vloupali do vily úředníka MNO, Gajda zbaven poslaneckého mandátu, odsouzen
- 1930 zal. Vlajka
- po rozpadu Ligy proti vázaným kandidátním listinám J. Stříbrného vznikla fašistická Národní liga
- 21.-22. 1. 1933 židenický fašistický pokus o puč
- 7. 4. 1934 vznikla Fašistická Národní fronta
  - 1935 spojena s nár. dem. v novou nacionalist. stranu Národní sjednocení
- 1. 1. 1928 vypukla Tukova aféra
  - 16. 1. 1929 projednáno poslaneckým a senátorským klubem HSLS – prohra čechoslovakistů
  - 8. 10. 1929 odchod ministrů HSLS z vlády
  - leden 1930 požadavek autonomie
- 18. – 23. 2. 1929 . sjezd KSČ, do čela K. Gottwald
  - 30. 6. 1934 zatykač na komunistické iniciátory protimasarykovské kampaně (útěk do SSSR – mj. K. Gottwald)

- od 1. 2. 1929 v čele vlády nahrazen A. Švehla Františkem Udržalem
- září 1929 krize koalice (posílení lidovců na úkor agr. ve volbách do zemských zastupitelstev – dle tzv. organizačního zákona z 1927)
- Volby do poslanecké sněmovny NS ČSR 27. 10. 1929
  - agr. 15 %
  - soc. dem. 13 %
  - nár. soc. 10,4 %
  - KSČ 10,2 %
  - něm. soc. dem 6,9 %
  - HSLŠ 5,7 %
- vláda F. Udržela (široká koalice)
- říjen 1932 turbulence v agrární straně, Udržal vystřídán Janem Malypetrem (29. 10. 1932)
- 19. 5. 1935 volby do poslanecké sněmovny NS ČSR

František Udržal

Nárůst německého nebezpečí

- 29. 2. 1932 zákaz paramilitární organizace Volkssport
  - 24. 9. 1932 rozsudek v procesu s Volkssportem
- leden 1933 převzetí moci A. Hitlerem v Německu
- 9. 6. 1933 zmocňovací zákon – mj. na ochranu demokracie
- 2. 10. 1933 zal. Sudetendeutsche Heimatfront
- 4. 10. 1933 postaveny mimo zákon něm. nac. a něm. nár. soc. strana
- 9. 6. 1934 ČSR uznala de iure SSSR a navázala s ním diplomatické styky
  - 16. 5. 1935 uzavřen pakt ČSR a SSSR o vzájemné pomoci
- listopad 1934 insigniáda
- 30. 4. 1935 SHF se přejmenovala na SdP

Hospodářská konjunktura a vypuknutí velké hospodářské krize

- 1 .4. 1926 zahájila činnost Národní banka československá (do té doby její povinnosti vykonával Bankovní úřad MF)
- 24. 10. 1929 krach na newyorské burze
- 1930-1933 nejhlubší hospodářská krize v ČSR
  - 1934 první známky oživení
- srpen 1930 zahájena stravovací akce
- 15.-16. 3. 1931 celonárodní sjezd nezaměstnaných
- 1932 množí se velké stávky (Most, Rosice-Oslavany)

- prosinec 1933 Englišův návrh na zavedení dovozních příplatků
- 17. 2. 1934 první devalvace koruny
- 13. 7. 1934 ustavena Československá obilní společnost

Zlatý věk první
Československé
republiky (1925-1929)
a čas Velké
hospodářské krize
(1929-1935)
Literatura

ZÁKLADNÍ

- HÁJKOVÁ Dagmar – HORÁK Pavel: Republika československá 1918-1939. Praha 2018.
- KÁRNÍK Zdeněk: České země v éře první republiky I.-III. Praha 2000-2003.
- OLIVOVÁ Věra: Dějiny první republiky. Praha 2000.

DOPORUČENÁ

- HÁJKOVÁ Dagmar a kol. (edd.): Sláva republice! Oficiální svátky a oslavy v meziválečném Československu.
- KLIMEK Antonín: Boj o Hrad I.-II. Praha 1996.
- KLIMEK Antonín: Velké dějiny zemí Koruny české XIII. (1918-1929), XIV (1929-1938). Praha – Litomyšl 2000, 2002.
- KUBŮ Eduard: Mýtus a realita hospodářské vyspělosti Československa mezi světovými válkami. Praha 2000.
- RYCHLÍK Jan – RYCHLÍKOVÁ Magdaléna: Podkarpatská Rus v dějinách Československa 1918-1946. Praha 2016.